

Výsledky šetření Mapa školy

Květen 2011

Dovolily jsme si zpracovat tento souhrn výsledků šetření společnosti SCIO, které proběhlo během února tohoto roku 2011 na ZŠ Pyšely, jelikož nás zaujaly jeho výstupy. Myslíme si, že výsledky jsou dobrým nástrojem pro definování problémů školy, pro zpracování plánu jejich nápravy a následný pozitivní rozvoj školy. V tomto shrnutí upozorňujeme zvláště na paradoxy, které se objevily mezi odpověďmi žáků, učitelů a rodičů.

Jako celek je škola naprosto průměrná, s tím, že 1.stupeň je mírně lepší a 2.stupeň je horší. Jako celek škola zhruba kopíruje situaci v ostatních školách, s některými výjimkami. V této zprávě jsou vypíchnuty ty informace, které výrazně vyčnívají a je potřeba je řešit. V textu jsou odkazy na související grafy, všechny příslušné grafy jsou pak v příloze zprávy.

Stav školy zjištěný tímto šetřením vypovídá o výsledku dlouhodobého vývoje. Není hodnocením jednoho konkrétního roku, ale shrnutím celkové zkušenosti učitelů, rodičů a dětí.

Z průzkumu vyplývá nutná spolupráce učitelů a rodičů ku prospěchu dětí, aby se předešlo rozdílům v chápání jednotlivých oblastí (cíle školy, vztahy ve škole, atd. viz níže).

Navrhujeme tedy škole uspořádání „Prázdninového workshopu“, kterého by se zúčastnili zástupci učitelů a rodičů. Bylo by zde možné společně definovat cíle, vztahy a oblasti spolupráce a zpracovat akční plán. Jsme ochotné tento workshop zorganizovat i s profesionálním konferencíerem akcí tohoto typu.

Shrnutí jsme rozdělily do 4 nejdůležitějších oblastí pro pyšelskou školu tak, jak vyplývá z průzkumu:

1. **Cíle školy**
2. **Kvalita a forma výuky**
3. **Vztahy ve škole**
4. **Materiální zázemí školy**

Cíle školy (graf G004)

V chápání cílů školy jsou výrazné rozdíly mezi rodiči, žáky a učiteli.

- *naučit se slušně chovat* – 44% žáků 2.stupně (ve srovnání s 9% rodičů a 8% učitelů) situaci ve škole vnímá jako výrazný tlak na slušné chování, tedy **nespokojenost učitelů** s jejich chováním.
- *získat maximum znalostí a vědomostí* – představa rodičů a učitelů se výrazně liší; žáci sami situaci vnímají jako tlak na vědomosti.

- *dobře se připravit na přijímačky* – učitelé tento bod nevnímají jako cíl školy, nicméně v grafu G028 učitelé vnímají úspěch u přijímaček jako bod, který se jim daří (téměř 2x tak vysoká úroveň než u učitelů ostatních škol)
- *naučit se vyhledávat a zpracovávat informace* – učitelé vnímají jako nejvyšší cíl školy. V grafu G034 však 67% žáků na otázku „Jak často si místo toho, aby vám všechno řekl učitel, odpovídáte na otázky sami tak, že si hledáte v knihách, na internetu, apod.“ odpovídají *téměř nikdy a v menšině hodin*
- *naučit se spolupracovat v kolektivu, jednat s lidmi* – učitelé chápou jako druhý nejvyšší cíl školy. V grafech G031 a G033 (pracujete ve skupinkách), 75% resp. 77% žáků říká, že ne, jenom někdy, v menšině hodin.

Cíle školy definované učiteli sami učitelé nenaplňují. Cíle školy tedy nejsou propojené se skutečnou praxí.

Je potřeba, aby rodiče a učitelé společně nedefinovali cíle školy a odsouhlasili si, jakým způsobem bude těchto cílů dosahováno.

Kvalita a forma výuky

1. Jak se hodnotí sami učitelé

Celkovou kvalitu výuky učitelé hodnotí jako průměrnou (G025).

V grafech G027 a G028 je hodnocení výuky učiteli.

Nejsilnější nedostatek ve své práci pociťují jako *nedostatečné pracovní nasazení (33%), jiné (25%* - tzn. jsou i další nedostatky, zde nevyjmenované), *nedaří se mi žáky zaujmout (17%) a nedostatečná aplikace nových metod (17%)*.

Ve srovnání s ostatními školami je velký propad u bodů vztahy s kolegy a měnit celkovou atmosféru školy k lepšímu. Ve spojitosti s častou a někdy velkou obměnou členů pedagogického sboru je zřejmé, že se novým kolegům nedaří navázat spolupráci s dlouhodobými pracovníky.

Jsou zřejmé rozdíly mezi učiteli ve vnímání kvality výuky a vztahů ve škole, je vidět nedostatek motivace na straně jedné a frustrace z nemožnosti změn k lepší škole. Pedagogický sbor nemá jednotný cíl ani vnímání školy, není vidět motivace.

2. Jak výuku hodnotí žáci

- Práce ve skupinkách (G031, G033) – cca 75% dětí odpovídá ne, jen někdy, v menšině hodin.
- Jak často jen posloucháte nebo zapisujete to, co učitel vykládá (G032) – 54% dětí odpovídá ve většině hodin, téměř každou hodinu.
- Jak často si sami vyhledáváte informace, jak často diskutujete o vašich názorech na věci, které se učíte, apod.(G034) – cca 68% dětí odpovídá téměř nikdy, v menšině hodin.

- Jak často se učíš nazpaměť, i když nevíš, co to znamená (G036) – 63% dětí odpovídá občas, často.
- Když něco během hodiny nevíš, nestihneš, kolika učitelům to řekneš bez obav, že se naštvo nebo tě zesměšní (G038)– 46% dětí odpovídá téměř nikomu, menšinu.
- Ptají se tě učitelé na tvůj názor na výuku, např. co se ti nejvíc líbilo, apod.(G040) – 74% dětí odpovídá téměř nikdo, menšina. Nicméně v grafu G042 jen 8% učitelů říká, že nemá dostatek informací o tom, jak dětem vyhovuje jejich způsob výuky.
- Na otázku, co je největší překážkou, aby děti dosahovaly lepších výsledků, odpovídají děti (G044) a učitelé (G045) takto: lenost, neochota, nedostatek píle (92% učitelé vs 12% žáci), nepřízeň učitelů (8% učitelé vs 23% žáci), učitelé dále zmiňují neukázněnost a neschopnost se soustředit (50%) a nedostatečně zajímavý styl výuky (25%).

Odpovídali žáci 2.stupně. Z odpovědí vyplývá, že převažuje tradiční frontální výuka, děti nejsou motivovány k samostatné práci, k diskutování, k posilování práce v týmech. To výrazně kontrastuje s vyjádřením učitelů o cílech školy (G004) – viz cíle školy.

Vztahy ve škole

Negativní jevy, šikana.

58% dětí si myslí, že se někteří žáci navzájem zesměšňují a ponižují (G082).

42% dětí z 2.stupně bylo šikanováno nebo bylo svědkem šikany (G100).

46% dětí se bojí říct učiteli, že něco neví/nestihá v obavě, že se učitel naštve nebo je zesměšní.

23% dětí považuje nepřízeň některých učitelů za největší překážku, která jim brání dosahovat lepších výsledků (zasedl si na mně) (G044, bod 5).

Nicméně 83% učitelů si myslí, že ve škole nejsou (nikdy, zřídka) závažné negativní jevy, jako šikana, drogy, apod. (G103).

Odpovídaly děti z 2.stupně. Je zřejmé, že mezi žáky nejsou vždy dobré vztahy, nicméně učitelé přítomnost negativních jevů nevnímají. Je to pro ně obvyklý způsob komunikace?

Alarmující je i to, že 25% učitelů si nepřeje vměšování rodičů do řešení výchovných problémů (G114, bod 6). Toto naopak rodiče (23%) vnímají jako svou prioritu při spolupráci se školou (G115, bod 5).

Je nutné znovu projít definice šikany ve škole, znovu seznámit všechny žáky, rodiče a učitele s projevy šikany a se způsobem řešení. Toto by mělo být popsáno v interní směrnici, kde budou konkrétní kroky a odpovědnosti, jak který projev řešit. Takovou směrnici by měli učitelé a rodiče vypracovat společně.

Na webu školy nyní není k dispozici směrnice ani informace, jak a s kým řešit takové projevy, není jasný postup řešení.

Vztahy mezi učiteli

Ve srovnání s ostatními školami je velký propad u bodů vztahy s kolegy a měnit celkovou atmosféru školy k lepšímu (G028). Ve spojitosti s častou a někdy velkou obměnou členů pedagogického sboru je zřejmé, že se novým kolegům nedaří navázat spolupráci s dlouhodobými pracovníky.

Jsou zřejmé rozdíly mezi učiteli ve vnímání kvality výuky a vztahů ve škole, je vidět nedostatek motivace na straně jedné a frustrace z nemožnosti změn k lepší škole. Pedagogický sbor nemá jednotný cíl ani vnímání školy, není vidět motivace.

Vztahy škola – rodiče

Jen 14% rodičů si myslí, že mají reálnou možnost ovlivňovat chod školy. Naproti tomu 67% učitelů si myslí, že rodiče tuto možnost mají. (G105)

42% učitelů si myslí, že rodiče zasahují příliš; 3% učitelů a 11% rodičů si myslí, že by škola měla být otevřenější a 25% učitelů + 21% rodičů si myslí, že obě strany by měly více spolupracovat (G106). Velká část učitelů tedy považuje rodiče za rušivý prvek.

Je kritické, aby si rodiče a učitelé společně definovali svá očekávání, a určili si, jakým způsobem budou spolupracovat na jednotlivých bodech.

Body, které učitelé vnímají jako místa, kam by rodiče neměli zasahovat (114):

- 83% obsah výuky
- 67% personální obsazení
- 58% metody výuky
- 42% hodnocení žáků
- 33% cíle a směřování školy
- 25% řešení výchovných problémů

Body, kde rodiče chtějí spolupracovat (G115):

- 23% řešení výchovných problémů
- 20% spolupráce při realizaci některých školních aktivit
- 20% metody výuky
- 18% sponzorství a materiální pomoc

Je alarmující, že 25% učitelů si nepřeje vměšování rodičů při řešení výchovných problémů, naopak tento bod je nejsilnější u rodičů (23% rodičů má zájem na tomto spolupracovat). Vyplývá z toho, že rodiče cítí potřebu tento bod řešit a učitelé nemají zájem problém řešit společně s rodiči. Přitom 50% učitelů zmiňuje neukáznenost jako důvod špatných výsledků dětí (G045), 50% učitelů hodnotí špatnou kázeň a drzost vůči učitelům jako prioritu, co je potřeba změnit (G124).

Je skutečně obtížné zhodnotit odpovědi učitelů na téma „chování dětí ve škole“; na jednu stranu řešení nevhodného chování vnímají jako prioritu, na druhé straně tvrdí, že není cílem školy naučit děti správnému chování (ale děti vnímají tento bod jako primární ze strany učitelů); přesto nechtějí na tomto bodu spolupracovat s rodiči.

Ukazuje to, že na řešení nevhodného chování nemá škola jednotný názor ani postup řešení a případy ignoruje nebo řeší ad hoc.

Materiální zázemí školy

73% rodičů NENÍ spokojeno s materiálním zázemím školy (budova, hygienické zázemí, materiální podmínky). Naproti tomu 59% učitelů JE spokojeno s materiálním zázemím. (G117)

63% rodičů a 67% učitelů volilo „špatný vzhled budovy, výzdoby a vybavení tříd“ jako prioritu, co je potřeba změnit. (G124)

Z toho vyplývá, že buď rodiče nemají dostatek informací ze strany školy, nebo že učitelé jsou v tomto prostředí tak dlouho, že ho nevnímají a připadá jim normální. To může vysvětlovat situaci, kdy evidentně ze strany školy nebyl žádný tlak na zřizovatele, aby školu opravil.

18% rodičů vyjádřilo ochotu sponzorsky a materiálně škole pomoci (G115, bod 8). Nicméně ze strany školy tyto návrhy nebyly přijímány.

Rekonstrukce budovy nebo minimálně nekritičtějších problémů je jednou z priorit. Dále je nutné nastavit funkční systém získávání sponzorů pro školu.

Ing. Štěpánka Bednářová, Ing. Klára Křížová